

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

110783

B./48.

REVISTA
DE
L
ANT

Nasledki prisilnega celibata.

invent.

Št.: 55

26/4. 1914

Spisal

Cismontanus.

V LJUBLJANI.

Tiskala „Národna tiskarna“. Založilo uredništvo „Sl. Nar.“

1874.

110783

110783

F2c 988/1953

Pred razpravljanjem silnega celibata moralo bi se uprav govoriti o zgodovini celibata, katera se deli v štiri perijode: prva obseza dobo od apostolov do nicejskega zbora, druga od l. 325 do Gregorija VII., tretja od Hildebranda do tridentinskega zbora in četrta od leta 1563 do sedaj. Vendar razumenju in soglasju ne bode nič škodilo, ako, odloživši zgodovino za drug čas, prej nasledke prisilnega neoženjenstva duhovnikov razpravljati začnemo.

Uže na nicejskem cerkvenem zboru hoteli so nekateri prenapetniki uvesti postavo o celibatu; a vstal je sv. Pafnucij, čestit sivoglav starček in škof ter je prorokovaje dokazal nevarnosti take postave in nerednosti, v katere se bode duhovništvo pogreznilo, ako se mu naloži toliko težek, naturi nasproten jarem.

Brž ko je bil za duhovništvo celibat uveden — ako tudi ne precej kot splošna postava, a vendar kot posebna krepost in večja popolnost, pokazale so se očitne nespodobnosti mej neoženjenimi duhovniki in Pafnucijevo prorokovanje se je izpolnilo žalibog le preveč natanko. Naštevati vse te nesramnosti bi bilo preobširno in težavno, a navesti jih vendar hočemo precejšnje število; in da naši čitatelji ne bi mislili, da pretiramo, nečemo citirati protestantovskih pisateljev, naveli bomo cerkvene zборе ter katoliške učenjake in pisatelje.

Ko sem bil deček v prvih jerhastih hlačah, navadil sem se od neke dekle, ki je iz farovža k nam služiti prišla, vsacega zavrniti z besedo „lažeš.“ Mati me svaré, a zastonj; poslednjič mi cvrknejo dve, tri tako gorke po ustih, da sem nespodobne besede se odvadil. — To bodi rečeno dr. Bleiweisu. V njegovih „Novicah“ besedi „laž“, „lažnjivec“ vedno „zvonec“ nosite. Namestu dokazov in nasprotnih razlogov udriha

in bije okolo sebe z „lažnjivimi škartekami“. A prestar je uže in nij upa, da bi ga kak ocvrk po zobeh odvadil njegove otročje razvade, ko bi ga krenil tudi Baronij, Peter Damijan ali sv. Bernard. Čuden praktikar! — Rimsko-pobožni g. Jaran pa naj le listek secira in „auto-da-fe“-dira, kolikor mu ljubo in drago! Vsaj je to njegov „metier“ in „chi fa il suo mestiere, fa il suo dovere“; vsaj je zato plačan: „jam accepisti mercedem tuam“ in forma vestis pavonaceae ac in titulo „Sior Monna“, kakor Benečani pravijo. Blagor možu, ki, enak pobožnemu ženskemu spolu, svojo srečo in svoje vzveličanje najde v višnjavi obleki! A „mleko pobožnega mišljenja“ se bo vendar malo po malem skisalo, Jaranovci ne bodo več dolgo iz njega sira in masla delali za svoje zobé.

Začnimo. Cerkveni zbor (sinoda) v Toledo l. 653 škofom osobito priporoča spodobno čistost in preti z odstavo „adeo ut si deinceps Episcopi detecti fuerint execrabili-

bus flagitiis cum quibusdam feminis pollui^o
 etc. (Conc. Toled. VIII. apud Labbeum, Lu-
 tetiae 1671, tom. 6, pag. 403). — Tedaj
 škofi so se v polovici sedmega stoletja oskru-
 njevali z ognjusnimi hudodelstvi z
 ženskami, katerih zločinstev zbor ne ime-
 nuje in ima prav, preti pa z odstavo, ko bi
 se še kaj tacega razodelo.

Kardinal Baronij v svojih cerkvenih
 letopisih k letu 741 donša pismo nemškega
 apostola Bonifacija do papeža Zaharije, v
 katerem škof kot papežev legat govori o
 pohotnosti celibatarskega duhovništva svoje
 legacije tako-le: „Sedaj je večina mest in
 škofovskih stolov v oblasti nasladnih posvet-
 njakov in duhovnikov očitnih nečistnikov.
 Prosim, pošljite mi pismen ukaz gledé onih
 dijakonov, ki so od svoje mladosti vedno
 živeli v nasilstvu (stuprum), v prešestovanji
 in enaki razbrzdanosti, pa so vendar s ta-
 kimi spričevali dosegli dijakonat in še kot
 dijakoni „*concubinas quatuor vel
 quinque vel plures noctu in lecto*

habent“, a se vendar ne sramavajo evangelij v cerkvi brati. In s takim razuzdanim vedenjem postajejo duhovniki, nadaljevaje nečisto življenje; in kar je najlepše, postajejo celo škofje.“

Pri letu 732 (tom. G., pag. 157) piše kardinal Baronij: „Per diversa loca hujus Italiae et Longobardorum partes, sacerdotes cum sanctimonialibus feminis, id est monachis habitare“. Celo nune tedaj niso bile varne.

Nicejski zbor, premislivši dostojno Pafnucijeve razloge, celibata nij vpeljal, a prepovedal je (v tretjem kánonu) duhovnikom stanovati z ženskami podtaknenimi (sub-introducta), to je takimi, ki niso bližnje sorodnice, a od katerih se vendar trdi, da so „néce“ ali kaj enacega. Ta prepoved bila je večkrat ponavljana; a l. 888 je cerkveni zbor v Mogunciji duhovnikom moral zabraniti celo prebivanje z ženskami bližnjega sorodstva, kajti prečisti celibatarji niso gledali na krv in še svojih sester niso

spoštovali. Tu so besede dotičnega kánona:
 „Quamvis sacri canones quasdam personas
 feminarum simul cum clericis in una domo
 habitare permittant, tamen saepe audivi-
 mus, per illam concessionem plurima scelera
 esse commissa, ita ut quidam sacerdotum
 cum propriis sororibus concumben-
 tes filios ex eis generassent.“
 (Conc. Mogunt. hab. anno 888: apud Labb.
 tom. G., pag. 407).

Pa kaj čuda, da je bilo duhovništvo
 tako nemorálno, ko so sami papeži, ki so
 celibat nalágali in vsilovali, dajali izgled
 razbrzdanega življenja? V dokaz tega citiram
 besede kardinala Baronija, velikega leto-
 piscá rimske cerkve. Govoreč od papežev de-
 setega stoletja pravi pri letu 912 to-le: „Aj,
 kako neznansko žalostno je bilo takrat
 obličje sv. rimske cerkve! Gospodarile so v
 Rimu mogočne in nesramne blodnice
 (meretrices) ter po svoji volji podeljevale
 škofije in prestavljale škofe, in kar je ostudno
 povedati, vzdigavale so na stol sv. Petra

svoje ljubčke, sinove in vnuke, krive papeže, ki se v imenik papežev smejo vpisati le zaradi kronologije!“ — Baronij tu misli nesramno Teodoro in njeni še razuzdaniši hčeri Marócijo in Teodoro, lepe, zvite in drzne Rimljanke, ki so takrat v Rimu ukazovale. Marocija je ljubila papeža Sergija III., katerega pater Labbé v svoji zbirki cerkv. zborov opisuje tako-le: „Homo vitiorum omnium servus, omniumque facinosissimus . . . ad sacrilegium nefandum turpissimam impudicitiam addidit.“ (Tom. G., pag. 517). Teodora mlajša pa je gorela za nadškofa iz Ravéne, a ker zaradi oddaljenosti od Rima nij mogla pogostoma ž njim ležati — „rarrissimo concubitu potiretur“ pravi Liutprand — dala ga je izvoliti za papeža; imenoval se je Janez X. Bil je vojščak, kakor Julij II. Marócija ga je črtila in dala vreči v zapor ter nazadnje zadušiti — cervical super os ejus posuerunt. Isto tako je Marocija dala v uječi umoriti

Leona VI., čegar volitev je prej dognala zavoljo mladoletnosti svojega sina, ki ga je imela s Sergijem III. Tega mladeniča je po smrti Štefana VIII. res storila za papeža, da si je imel še le 22 let. Bil je Janez XI.; poginil je l. 935 otrovan. — Pa pustimo Teodoro in Marocijo in pogledimo nekega družega presvetega očeta in nezmotnega papeža te dobe! Ta cvet je bil Janez XII., ki je kot 18leten mladenič papež postal. Lateran, nekdanje bivališče svetnikov, bil je pod njim najnesramniše bordelišče; on in njegov oče, patricij Alberik, sta tu vrh mnogih družih blodnic vsak eno sestro za priležnico imela; celo kelihe in križe iz bazilike sv. Petra je nesramnicam v dar razdajal. Rimljani so cesarju Otonu ga tožili zaradi umora, krone oskrumbe in božjega ropa. Neki ljubosumen mož ga je pri svoji ženi zasačil ter s kladvom po glavi umoril leta 964. R. I. P.

Ako so nezmotni papeži brez morale

bili, kedo bo zameril nižjim, zmotnim duhovnikom, če so svoje načelnike posnemali? Cerkev. zbor v Troyes l. 909 govore od duhovenstva pravi: „Ipsi quoque sacerdotes computrescunt in stercore luxuriae“, tudi isti duhovniki gnjijo v govnu (blatu) nečistosti. — Raterij, škof iz Verone, z veliko silo napada nesramnost duhovnikov iste dobe ter pravi, da je težko bilo koga najti, ki bi bil vreden škof postati, niti škofa dobiti, ki bi bil dostojen druge posvečevati. — Angleški kralj E d v a r d sv. piše škofom svojega kraljestva (pismo donaša pater Labbè tom. 9., pag. 698) zastran mesenosti duhovnikov tako-le: „Z žalostjo omenjam a povedati je treba, kako duhovniki žive v pojedinah, v pijanstvu, v prešestovanji in nesramni nečistosti, tako, da so njih hiše postale bivališča blodnic in zbirališča kvantačev, norčevalcev in zasmehovalcev. Na takov način zapravljajo se patrimoniji kraljev, miloščina ubožcev in kar je strah reči, cena krvi Kriščeve!“

Poslušajmo sedaj pričevanje dveh cerkvenih učenikov. Sv. Peter Damijan je spisal knjigo z naslovom „Sodoma“ ter jo posvetil papežu Leonu IX. V tej knjigi tako živo pred oči stavi nesramno vedenje duhovništva iste dobe, in se spušča v tako umazane natančnosti in posameznosti, da bi se pero Eugen-Sue-a sramovati moralo. — Sv. Bernard opisuje res z večjo skromnostjo a nič manjšo živostjo pohotnost in nasladnost duhovništva tisti čas uže zavezanega k posilnemu celibatu, ki ga je, kakor znano, nesveti Hildebrand l. 1074 določno vpeljal. V knjigi „de conversione ad clericos“ pogl. 20 pravi Bernard: „Med duhovniki kraljuje lakomnost, zapoveduje čestiželjnost, vlada napuh, ukazuje krivičnost, prebiva požrešnost, vse pa nadvladuje nečistot (luxuria). Ako bi, po besedah Ezehiela proroka, vzdignili zagrinjalo, pokazala bi se strahovita ognjusnost in videle bi se ostudne reči v hiši božji. Kajti razen

blodnosti, prešestovanja, krvnega oskrunjevanja nahajajo se pri nekaterih tudi pregrehe najnesramnejih strastij“. — Menim, da spisi sv. Bernarda ne spadajo med „lažnjive škarteke“. Kaj poročete vi, „lažnjivi“ pratikar?

Pater Labbé (tom. 10, pag. 707) donša pismo papeža Paškala II. do Anzelma nadškofa Kanterbury-skega, s katerim škofa pooblastuje, da sme tudi sinove duhovnikov ordinirati, kajti bilo jih je na Angležkem tolikšno število, da je bilo skoro nemogoče duhovnikov dobiti brez favrških sinov. — Še eno smešno. Presveti papežev legat, kardinal Janez, sklical je l. 1125 v Londonu zbor, da bi očitno razglasil postavo o silnem celibatu. A duhovniki so skrivši opazovali njegovo življenje in tisto noč po oklicu ga zasačijo preoblečenega v hiši neke očitne blodnice. Se ve, da „verba movent, exempla trahunt“ in po izgledu so se ravnali. Gledi prelepih nasledkov silnega celibata! Se-li

bere grozdje s trnja, ali fige z osata?

To da še lepših nasledkov se ne manjka. Komaj sto let po Hildebrandu ali po vpeljavi silnega celibata spuntali so se Škandinavci zoper Valdemara I., danskega kralja l. 1179, in eden izmed razlogov njihove vstaje bil je, ker kralj nij hotel preklicati postave silnega celibata. Kaj vruga, vprašal bo kedo, da so Škandinavci bili do duhovnikov tako usmiljeni in ljubeznjivi? — O ne, nijso se uprli ne iz ljubavi do farjev, prisiljeni so bili k uporu zaradi sebe; kajti odkar je imela veljavo ona postava, ubogi Škandinavci nijso nikakor več mogli čuvati in braniti svojih žen in hčer ter sester. Bile so jako slabe letine za zakonsko zvestost in devišstvo; noben žensk predpas nij bil več varen celibatarjev! — Zaradi mesene nevzdržnosti duhovnikov bil je v 12. stoletju Ljudovik VI. prisiljen jim dovoliti očitne priležnice. In Jakop da Vitry, kar-

dinal in papežev poslanec na Francoskem, pravi, da Francozi niso verovali, da bi blodnost bila greh, ker so farje očitno vanjo pogreznene videli, ki so si celo v čast šteli, da so imeli konkubine (priležnice).

Čitajte slavnega pesnika Petrarke liste „sine titulo“ in videli boste, kakšen je bil v Avinjonu papežev dvor, celibatarsk „per excellentiam.“ Petrarka bil je v Avinjonu sam priča, „očividec“; kajti živel je na papeževem dvoru, bil je katolik, bil je duhovnik, Dobro. Poslušajmo njegovo nesumljivo pričevanje (Opera latina Petrarcae, Basilea 1694): „Na tem brezbožnem dvoru ne vzema se nobena reč v poštev, samo da se denar dela. Upanje prihodnjega življenja vrženo je med basni starih bab; vse, kar se pravi od pekla, pripoveduje se norčevaje in za krajši čas; za pravljico se ima nauk o vstajenji, o koncu sveta in o sodbi. Resnicoljubnost je razvpita kot neumščina; sramežljivost je velika sramota; razuzdanost nasproti je čislana kot velikost

duhá, tako da se ima za slavnejšega tist, ki druge v pregrebah nadkriljuje. Pridem sedaj do reči še boljše zoprne in ob enem smešne. Kedo, vprašam, od tegote ne bi smijal se videč prerano oslabele in ostarele mladeniče (prelate in kardinale) z belimi in rudečimi klobuki ter ogrnene s predragimi plašči, pod katerimi skrivajo nesramnost in pohotnost, ki premaga vsako domišljijo?! Satan gleda te reči in se veseli ter v svoji radosti predseduje kot sodnik med temi oslabeleimi starci in njih mladimi ljubicami, ves osupnen, ko vidi dosta hujše reči, nego jih videti želi. Izpuščam krvne oskrumbe, nasilstva, odpeljave nedolžnih devic, prešestovanja in druge igrače papeževe lascivije. Nečem govoriti o možeh, katerim se žene s silo ugrabé; ne omenjam, da več njih je prisiljenih svoje soproge nazaj k sebi jemati, kadar nosé v svojem telesu sad prelatovske pohotnosti, ter zopet jim izročiti jih, ko so teže oproščene; in tako se nadaljuje, dokler nesramni prelat nij

popolnem nasičen in naveličan. In takove reči niso samo meni znane: znane so vsemu ljudstvu, katero pa osupneno, a strahovito razdraženo molči.“ Po tem pripoveduje Petrarka dogodek nekega 70letnega kardinala, iz katerega je razvidno, kako visoko je dovpela nesramna lascivija tistih visokih in pobožnih celibatarjev; a ker je dogodek odviše erotičen, me je sram povedati ga. Kedor ga želi brati, najde ga v navedenih Petrarkovih listih.

Jeronim Squarciafico, Petrarkov najstarši biograf, pripoveduje naslednji fakt. Papež Klemen VI., zaljubivši se v Petrarkovo sestro, 18letno devico, zahteval jo je od brata obečaje mu za-njo kardinalsk klobuk: „*cardinalem se facturum promittit, dummodo illa suo concederetur arbitrio*“. Petrarka mu ponosno odgovori, da ne mara tako ognjusnega klobuka: „*Tam foetidum galerum capiti non esse ponendum, sed fugiendum abominandumque omnibus tamquam nefandum et dedecorosum.*“ — Pe-

trarkov brat Gerard pa nij bil tako delikaten: izročil je sestro papežu; a kesaje se, jo kasneje omoži, sam sebe pa pomeniši, to je postane kartuzijan.

Zaradi popolnosti pričujočega spisa ponavljamo tu, kar je bilo uže v listku „Slov. Nar.“ št. 71 povedano. Papež Inocencij IV. (eden njegovih pankrtov je kasneje tudi papež postal po imenu Hadrijan V. leta 1276) podal se je z vsem svojim dvorom k cerkvenemu zboru v Lion l. 1248 ter je več časa onde prebival. Historik Matej Parizij, benediktinsk menih, piše, da je presveti oče Inocencij pred svojim odhodom leta 1251 ukazal kardinalu Hugonu, naj se v njegovem imenu mestu zahvali za gostoljubnost izkazano njemu (papežu) in njegovemu spremstvu. Kardinal Hugon, skupivši mestne glavarje in prvake, bral je zahvalni govor, zložen in spisán po papeževem ukazu, v katerem je med drugim rekel: „Dragi moji prijatelji! Med drugimi dobički, kateri so došli vašemu mestu, ko je presveti papež

s svojim pobožnim dvorom tu prebival, ne sme se nikakor prezreti napredek v lepem vedenji in v očitni moralnosti. Ob našem prihodu bila so v Lionu samo tri ali štiri bordelišča (casini), v katerih so bivale ženske nespodobnega življenja; a sedaj zapuščamo tako rekši le eno samo bordelišče, katero pak se razteza od vzhodnih mestnih vrat do zapadnih!“ Ta cinični insult, pravi imenovani benediktin, je strahovito razžalil pričujoče lionske gospé. Tako visoko je dospela cinična razuzdanost in pohotnost leta 1251! In če so taki bili papeži in kardinali, kakšno je pač moralo biti nižje duhovenstvo!?)

In res uprav na istem lionskem cerkv. zboru l. 1248, na katerem je bilo 144 očetov zbranih, izustil je škof iz Lincoln v pričo papeža in kardinalov tole pričevanje: „Insper luxuriosissimi sunt

*) Gledi tudi „Raumer's Geschichte der Hohenstaufen.“

omnes, fornicatores, adulteri, incestuosi.“ O prelepi nasledki angeljskega celibata!

Odkar je bila določno ustanovljena postava prisilnega celibata, mora se reči, da nij bilo nijedne cerkvene skupščine, na katerej ne bi bilo govorjenja o „mesečnosti“ celibatarjev. Provincijalni zbor na Škotskem l. 1225 ukazuje v 18. kanonu, da v enem mesecu morajo duhovniki od sebe odpraviti očitne priležnice. — Istegá leta preti zbor v Mogunciji z izgubo beneficij očitnim konkubinarjem in v 13. kánonu z isto kaznijo žuga onim, ki to pregreho z nunami doprinašajo. — Provincijalna skupščina v Wetzlarju l. 1246 trudila se je odpraviti splošni običaj, da so duhovniki v svojih oporokah za dediče imenovali svoje priležnice in otroke (kar je bilo vestno, pošteno in pravično). Cerkveni zbor v Koloniji l. 1260 proganja očitne konkubine in vzdržane ženske („focarias“). — Isto tako zbor v Vieni na Francoskem leta

1267. — Skupščina v Londonu l. 1268 ukazuje naddijakonom, naj vsako leto grede zasledovat in izvohat očitne konkubinarje (najbrže po noči). — Provincijalna skupščina v Etruriji l. 1327 pravi, da jako mnogo duhovnikov ima ne le skrivne, nego tudi očitne konkubine, ter zabranjuje samo očitne. — Neki zbor v Pragi pravi: „Plurimi sacerdotum non solum tentationibus victi, desideria carnis perficiunt, sed etiam tentationem praeveniunt.“

Mogel bi še dalje navajati spričevala cerkvenih zborov, a naveličal sem se in menim, da so se naveličali tudi čitatelji. Kedor jih je željen, naj čita zbirko cerkvenih zborov patra Labbeja in videl bo, da so vsi do tridentinskega si glave belili zavoljo „mesenosti“ celibatarskega duhovništva. Bodi mi tedaj dovoljeno iz tega izpeljati nekaj jako naučnih sklepov: 1. Potrdujejo cerkvene skupščine enoglasno žalostni a resnični faktum pohotnosti in nevzdržnosti, ki duhovništvu

veliko nečast dela; tedaj je morala biti resnica tega faktuma tako očitna, tako evidentna, tako pohujšljiva, da jo je duhovništvo samo moralo izpovedati in priznati; 2. vsi ti nečastni neredi godili so se potem, ko so začeli silni celibat vpeljavati: ko bi bili duhovnikom pustili zakonske žene, ko bi bili oni mogli biti pošteni soprogi in skrbni očetje, ne bi se bile take reči v toliki obilnosti godile. Postava silnega celibāta je tedaj duhovništvo demoralizovala in je veri neizrekljivo škodovala.

Naj se mi ne ugovarja, da zaključki cerkvenih zborov ravno spričujejo čistost nauka, ki ga je cerkev vedno hotela vzdržati. Namen temu spisu nij, preiskavati čistost in pametnost ali nespametnost nauka o celibatu; namen mu je, konstatovati nasledke silnega celibata: nasledki pa dokazujejo, da je strašna mesenost vladala med duhovniki, da jih postava silnega celibata nij pobolj-

šala, nego da jih je pohujšala. — Celibat ima tedaj silno žalostne nasledke. Ex fructu cognoscitur arbor. — Vrh tega so zaključki cerkvenih zborov le pések bedakom v oči. Čitajte preteče in zabranjujoče sklepe in našli boste povsodi izraz „očitni konkubinat.“ Ne reč sama na sebi, nego očitnost te reči je zborom skrb delala. Bilo je po vpeljavi celibata, da se je iznašel izrek, ki ga imajo farji vedno ná jeziku in ki ga nekateri nevedniki pripisujejo sv. Pavlu: „Si non caste, saltem caute.“ Končno kedo je koval te dekrete in kanone in postave? Tisti papeži, tisti kardinali tisti škofi in duhovniki, ki so sami bili pogrezneni v kalužo mesenosti bolj, nego drugi. Pafnucij nij imel ljubeznjive prijateljice, Gregor VII. pak jo je imel — svojo Matildo. Hinavska politika in prah bedakom v oči — polvere pei gonzi!

Poglejmo sedaj nekoliko papeže, presvetih očetov in silnih braniteljev po-

stave o celibatu. *) Ne bom govorili o papežih devetega in desetega stoletja, kateri so skoro vsi bili „monstra omnium iniquitatum“ — pošasti vseh hudobij, kakor jih zove kardinal Baronij; saj smo nekaj od njih uže čuli pri Teodori in Ma-

*) Piše nam učen prijatelj našega lista: K sestavku o nasilnem celibatarstvu bi se dalo pristaviti: „Sacerdotes etiam quasi generaliter concubinas habuerunt, quia rustici — ad hoc eos communiter inducebant; dicebant enim: Sacerdos continens esse non potest; unde melius est, quod uxorem solam habeat, quam uxores omnium sollicitet vel cognoscat. — Canonici cum militibus moniales nobiles cognoscebant. (Apud Pertz. Mon. Germ. SS. XVII. 232, de reb. Als. inent. Saec. XIII.) Dalje: Iz ene bule Klementa VI. od l. 1347 se izve, da v bogatem samostanu Interlaken (Berner Canton) nij živelo zraven „triginta sacerdotes et viginti conversi laici“ nič manje, nego „trecentae quinquaginta mulieres“ !! Vendar papež nij razpustil samostana, temveč celo njegovo premoženje je pomnožil! Enacih stvari na stotine lahko še k spisu vrlega „Cismontana“ pristavim.

Uredn.

róciji. Nečemo se muditi pri Gregoriju VII., ustanovitelju postave prisilnega celibata, niti pri njegovem ljubeznjivem prijateljstvu sè slovečo grofinjo Matildo; saj je znano, da je on med svetnike prišel, kakor Savel med proroke. Tudi škandaloznega papeškega življenja v Avinjonu ne bomo na drobno opisovali, vsaj je dosta karakterističen Petrarkov opis, ki smo ga naveli. Podali bomo le nekatere posebne eksemplare osobito odlikajočih se celibatar-skih očetov.

Med odlične se papež Klemen IV. še šteti ne more, ker je imel le dve hčeri: staršo je omožil in jej je dal 300 škudov dote, mlajšo pa je zaprl v samostan in dote jej dal 10 škudov, kajti kedor ob molitvi živi, ne potrebuje škudov, je rekel. Skopuh!

To ti je bil Bonifacij VIII. (1294 — 1303) drugačen mož. Viljem Plasian je dokazal na skupščini v Parizu, ki jo je sklical Filip Lepi proti papežu, da je bil ta Bonifacij res čuden celibatar in nezmot-

než. Imel je priležo ali konkubino zvano „donna Cola“, potem hčer te donne Cole, potlej hišne od matere in hčere, katere je rabil „non tamquam muliere, sed tamquam puero inter crura“. Trdil je med drugimi nezmotnimi istinami, da mesena dejanja niso greh, vsaj zato je bog dva spola ustvaril; da občevanje „cum mulieribus et viris“ je tako indiferentno, kakor drgniti roko ob roko; da „Virgo M. . . non fuit plus virgo quam mater mea“ itd. Ne upam se vsega citirati. Drugi trde, da je imel otroke z dvema svojima „nécama“ in z ženo svojega bratana, katerega je zato za kardinala storil. Njegove strežaje so Rimljani zvali „meretrices papae“. Se ve, da le mož take morale in take vere bil je v stanu, spisati nesramno-predrzno, v tuje pravice zaletajočo se bulo „Unam Sanctam“. — Prav ima Palingén: „Jactant se Dominos rerum etsibi cuncta licere“.

Nesramno razuzdanost K l e m e n a V. (1305 — 1314) z njegovimi prijateljicami Mirando Mauleon, Maskarozoda Goth, Brunisando Talleyrand-Perigord in drugimi plemenitimi blodnicami; — silnega pijanca Benedikta XII. (od njega datira prislovica: bibere papaliter), ki je razen družih z zlatom, nasilstvom in enacimi sredstvi pridobljenih dam tudi Petrarkovo sestro kupil in oskrnil (Benedikt XII. bil je tisti čuden svetnik, ne Klemen VI., kakor je bilo zadnjič po pomoti rečeno; vsakemu svoje!); — na dalje Klemen VI. (1342 — 1352), najrazbrzdanejšega a tudi najpremetenejšega izmed Avinjonskih papežev, z njegovo vsemožno lepotico grofinjo Cecilijo da Turenne, ki je bila tisti čas prva osoba vsega krščanstva ter je ne samo posvetne milosti, nego tudi duhovne odpustke prodajala: umazanosti imenovanih papežev na drobno opisovati, nam se gnjusi; vsaj jih kratko a dobro karakterizuje „hudi-

čev o pismo do papeža, svojega (hudičevega) namestnika, in do kardinalov, svojih svetovalcev“, katero so nekega dne našli v kardinalskem zboru in v katerem jim hudič razen družega tako le piše: „Pozdravljajo vas prevzetnost, vaša mati, lakomnost in nečistost, vaši sestri, ter vse druge pregrehe in hudobije, vaše sorodnice in prijateljice, katere se jako radujejo, da jih vi tako izvrstno podpirate in izdatno razširjate. Stanovito nadaljujte peklenko življenje, da, ker ste na zemlji prvaki, tudi v peklu zadnji ne boste! Pisano v središči pekla v pričo naših najglasovitejših častnikov.“ Trdi se, da je to zbadljivo zabavljico pisal Petrarca, ali pa ondANJI nadškof iz Milana.

Papež Urban VI. (1378 — 1389) dal je napolitansko kraljico Jovano I. v uječi zadaviti, ker njegovega pankrta Prignano nij hotela za moža vzeti.

Papeži Janezi imajo skoro vsi to osobitost, da Jezusovega ljubljenca in deviškega

apostola sv. Janeza ravno glede njegovega devišтва niso posnemali. Poglejmo zadnjega teh Janezov, kajti za njim si nij hotel nobeden več tega imena dati. Menimo Janeza XXIII. — V začetku 15. stoletja je bila katoliška cerkev tako srečna, da je istodobno ali h krati imela dva nezmotna papeža: Gregorija XII. in Benedikta XIII. Cerkevni zbor v Pizi je oba odstavil in drugega izvolil, Aleksandra V. A odstavljena papeža sta dalje papeževala in so bili zdaj celo trije, ki so drug drugega proklinjali, da bi bil pameten človek od smeha počil in so bili menda vsi trije „nezmotni.“ Aleksandra V. je kardinal Baltazar Cossa otroval in se namesti njega dal za papeža izbrati, tako da jih je vedno še trojica bilo. Ta morilec si je dal ime Janez XXIII. Cerkevni zbor v Kostnici ali Kostanci, kamor je pridrlo tudi 400 blodnic škofom v postrežbo, ga je nazadnje odstavil l. 1415. Tožilni spis je obsegal 70 dokazanih hudodelstev. Priče proti njemu so bili kar-

dinali, nadškofje, škofje in posvetni velikaši. Dokazano mu je bilo, da je kriv prešestovanja, nasilstva, krvne oskrumbe sè svojo svakinjo, pederastije, ropa in umora, da je imel v Boloniji 200 priležnic, da je vseh skupaj 300 nun zapeljal, zlorabil, posilil, oskrunil, katere je po tem za njih poslužnost povdignil za opatice in priore. Imel je nekega škofa, vizitatorja ženskih samostanov, ki ga je z najlepšimi nunami preskrboval. Tožilno pismo se tako-le konča: „Sovražnik je vsake kreposti, brezdno vse sramote, hudoba vseh hudob, včlovečen hudič.“ Teodorik Niem-ski, škof in papeški tajnik, zapustil nam je celo listo njegovih infamij; za poskušnjo to-le: „Multos juvenes destruxit in posterioribus, quorum unus in fluxu sanguinis decessit; violavit tres virgines sorores et cognovit matrem et filium, et pater vix evasit.“ — Poštenega Čeha Jana Husa so sežgali, a Janez 23., ki je bil tudi herezije in ateizma obdolžen,

je ostal kardinal! — Vsemožnega papeštva ne taji, potlej pa delaj karkoli hočeš!

Papež Pij II., sloveči Eneja Silvij Piccolómini (kakor znano, od leta 1447 do 1450 škof v našem Trstu), piše kot starček svojemu sinu to-le: „Moje telo je vélo, moč me zapušča; Venera se mi mrzi, a Baku sem še vdan. Vendar vzdržnost moja je brez zasluge, kájti ne ogibam se jaz Venerere, nego Venera se mene ogiblje.“ Presrčne besede očetovskega papeža!

Papež Pavel II. (1464—1471) je bil tako babji, da je imel obraz vedno pobarvan, ter srca tako mehkega, da je zaradi vsake málosti jokal, celo zaradi svoje hčere, ki je bila tako lepa, da jo je njenemu možu zavidal.

Papež Sikst IV. (1471—1484) nam je uže znan iz postne meditacije. Prva in najvažniša skrb njegovega papeževanja je bila, svoje pankrte kolikor moči visoko povzdigniti in dobro preskrbeti. Svojega sina Jeronima Biario bi bil rad Florenci za vladarja vsilil.

A bila sta mu na potu Lorenzo in Giuliano Medici. Osnoval je tedaj zaroto proti njima, vsled katere bi bila imela v cerkvi umorjena biti. Res je Julijana ravno pri sv. obhajilu zadel smrtni udarec, a Lorenzo je skozi zakristijo ubežal, kar je papeža tako ujezilo, da ga je „panal“ in da se je z vojsko vzdignil proti Florenci, a nič nij opravil. Kasneje je tudi z vojsko hotel Feraro pridobiti Jeronimu, a tudi ta vojska se je za papeža sramotno končala. Glejte svetih vojsk za papeške otroke! — Poslednjič se je moral zadovoljiti z grofijo Imola in Forli. — Druzega sina Petra, ki ga je imel sè svojo lastno sestro, kakor so vrstniki trdili, storil je kardinala ter mu dal tako mastne prebende, da so mu vrgle na leto po sto tisoč dukatov. A živel je Peter Riario tako razuzdano, da je kmali vsled nečistosti umrl ter dolgá zapustil 70 tisoč dukatov, ki jih je presveti oče — krščanstva plačati moral. — Tretjega sina Rafaela naredil je uže s 17 leti za

kardinala ter mu pridobil grofiji Soro in Sinigaglia. Tudi tri bratane in šest striničev je pokardinalil. Da svojih „néc“ nij zábil, se vé: pomóžil jih je z velikaši in jim dote dajal kot princesinjam. A od kodi toliko denarja, kako je kaso polnil? Našega Jarana še nij bilo, da bi bil s franki od ubozih dekel nabranimi papeža podpiral! Sikst si je znal pomagati: vse in službe so bile kupljive, na prodaj; kedor je plačal, je smel priležnie imeti, kolikor je hotel. Kornelij Agrippa (De vanitate scientiarum tom. II. cap. 64, pag. 135) pripoveduje, da je ta celibatar v Rimu napravil „nobile admodum lupanar“, ter postavil davek enega julija, kateri pénez je vsaka dama tega nobile admodum lupanar-ja njemu (papežu) vsak teden morala plačati in da je ta taksa v enem letu papežu vrla več ko dvajset tisoč dukatov. — Isti Kornelij Agrippa dalje piše, da je Sikst duhovnom dajal očitne nesramnice kot beneficije, ter pravi, da je v Rimu

Nasledki prisilnega celibata.

večkrat na svoja ušesa slišal te-le besede: „Habet ille duo beneficia, unum curatum aureorum viginti, alterum prioratum ducatorum quadraginta, et tres puttanas in burdello, quae reddunt singulis hebdomadibus julios viginti.“ — Štefan Infessura piše v svojem rimskem dnevniku, ki ga je slavni Muratori (Rerum Italicarum tom. III.) izdal, da Sikst „puerorum amator et sodomita fuit“ in citira fakta ter imenuje osebe, katere so po tem potu kardinatat dosegle. Ob njegovi smrti so Rimljani razglasili sledeče vërze, ki spričujejo, v kakem glasu je bil ta presveti celibatar :

Leno, vorax, pathicus, meretrix, delator, adulter
Si Romam veniet, illico cretus erit.

Paedico insignis, praedo, furiosus, adulter.

Exitiumque urbis perniciesque Dei.

Gaude, prisce Nero, superat te crimine Sixtus,

Hic scelus omne simul clauditur et vitium.

Njegov naslednik *I n o c e n c i j VIII.* *Cibo* (1484—1492) bil je, kakor pravi *Volterrano* (katolišk pisatelj), prvi papež, ki

se je sè svojimi otroci javno bahal ter jih očitno kazal. Imel jih je šestnajst, osem moškega in osem ženskega spola. Pesnik Marul skoval mu je epigram, ki je bil v Rimu vsakemu otroku znan:

Quid quaeris testes, sit mas an faemina Cibo?
 Respice natorum, pignora certa, gregem.
 Octo Nocens pueros genuit, totidemque puellas:
 Hunc merito poterit dicere Roma Patrem.

Infessura v svojem dnevniku pripoveduje, da je Inocencij VIII. trdil, da mora vsak pošten duhovnik „ad laudem Dei et fidei christianae habere concubinam vel saltem meretricem.“ — O svinjski celibatar in nezmotljivec!

Kaj ne, dragi bralec, to so res čestiti in sveti očetje cerkve Jezusove?! A vendar so le slaba, medla senca proti papežu Aleksandru VI. Borgia (1492—1503), strahovitemu izvržku vse razuzdanosti, nesramnosti, zavrženosti in brezbožnosti, ki je kedaj sedela na rimskem stolu. Satansko-umazane razbrzdanosti in peklenško-pre-

grešno, brezbožno življenje Aleksandra VI. popisati, nas je sram in niti tiskati bi se vsega ne smelo; on in njegova prelepa familija, osobito Cezar in Lukrecija Borgia, kopičili so, kakor nekedaj Tantalov rod, silne ostudnosti na neverjetne ognjusnosti, katerih se najrazuzdanejša fantazija ustraši in s katerimi se je pohujšavalo vesplošno krščanstvo. Imena „Aleksander VI. Borgia, Cezar Borgia, Lukrecija Borgia“ več v sebi obsezajo, nego so najnesramniši pisatelji romanov z najdivjšo domišljijo kedaj umazanostij izmisliti mogli. Pesnik Pontan sestavil je Lukreciji, tej ženski pošasti vse nesramnosti in zavrženosti, ta-le grobni napis:

Lucretia nomine, sed re Thais:

Alexandri filia, sponsa, nurus.

Tedaj Aleksandrova hči, žena, sinaha! Lepa „žlahta“! Svetovna zgodovina ima malo ali nič osob Aleksandru enacih. Heliogabal je proti njemu pravi Alojzij. — Eno izmed svojih brezštevilnih priležnic, Julijo

Farnese, sestro kasnejega papeža Pavla III., dal je Aleksander po slikarju Pinturicchio namalati precizno a na pol nago v sliki in priliki Matere Božje — „in the sacred character of the Virgin“ pravi Roscoe —, on sam pa naslikan v papeškem ornatu pred njo kleči in jo moli. To madono je imel obešeno pri svoji postelji, po trjenji drugih pa celo v neki cerkvi. — Pred tem brezbožnežem naj se le skrijejo Francozi sè svojo boginjo pameti, ki so jo leta 1793 na altar postavili! Momorova lepa žena je le pamet predstavljala; a nezmotni Aleksander, Kriščev namestnik, je dal Jezusovo mater, po katoliškem naku prečisto devico, predstavljati v sliki svoje nesramne, očitne konkubine!

Nij čuda torej, da je pol katoliškega sveta slovo dalo rimskemu Babilonu, ko je štirnajst let po Aleksandrovi smrti Luter vstal proti papeštvu in proti njego-

vim v nebo vpijočim pregreham — Luter, pravim, ki je ob času Borgijevega papeževanja študiral ter šole dovrševal, Luter, ki je l. 1511 osobno v Rimu bil ter se svojimi bistrimi očmi in ostrim umom vso rimsko in papeško sramoto, nagoto in ničestvo sam na tanko opazoval in si vse zabilježeval! — „Novice“ donesle so vlani (1873, list 18, str. 139) strašno učen (ka-li?) članek, ki govori „de omni re scibili et de quibusdam aliis“ in med drugim pravi, da „sad dušne svobode je bil pri Lutru, da se je bil on — o jêš, jêš!! — katolišk duhoven in menih — z nuno Katro Boro oženil.“ — Vprašam vas, misleči čitatelji, ako ste do sedaj le količkaj pazno brali nasledke celibata: Kedo je poštenejše ravnal, Luter, ki se je pošteno oženil in je potlej v poštenem, svetem zakonu pošteno živel, ali pa tolikanj katoliških duhovnov, škofov in nadškofov, kardinalov in nezmotnih papežev, ki so pod plaščem nesvetega celibata

nepošteno, razuzdano, nesramno, pohujšljivo živeli z blodnicami, s priležnicami, z nunami, sorodnicami, celo sè sestrami in hčeramimi? — Roke na srce in vestno mi odgovorite! — Hinavec, kaj vidiš pezdir v očesu svojega brata, a bruna v svojem očesu ne vidiš!? Pusti tedaj enkrat pri miru Lutra in njegovo Katrico, ki ja priložno in nepriložno starim babam citiraš, in pometaj Katre in Katrone spred svojega umazanega praga!

Poglejmo še nekaj papežev Lutrove dobe. Julij II. (1503—1513) bil je vojak — Garibaldi svoje dobe — več ko papež. Leon X. izdal je l. 1514 takso za odpustke — *Taxa sacrae poenitentiariae* —, iz katere za poskušnjo mrvico navedemo: za mnogoženstvo in prešestovanje plačalo se je 24 grošev, za nečistost v cerkvi 6 gr., od krvne oskrumbe 5 gr., od ropa devic 5 gr., od konkubinata 7 gr. itd. Ubožec, ki nij mogel takse plačati, nij dobil odpustka, ki v resnici nij bil vreden pol počenega groša.

Leonova prislovica je baje bila: „Quot commodā dat nobis haec fabula Christi!“ Znameniti so dekreti lateránskega cerkvenega zbora l. 1517; iz njih je razvidno, da so ne le duhovni živali v očitnem konkubinatu, nego so tudi posvetnim (lajem) prodajali dopuščenje te nerednosti. Concil. tom. 14, pag. 302: „Pecuniarios quaestus a concubinariis percipere non erubescunt, patientes eos in tali foeditate sordescere.“

Klemen VII. (1523 — 1534) imel je več bastardov z neko zamorkinjo. Ta papež je bil za blagor Jezusove cerkve in za čistost in golost duhovnikov tako skrben in vnet, da je leta 1524 duhovnom prepovedal brade nositi, najbrže zato, ker jih njegovi zamorski pankrti niso imeli.

Pavel III. (1534 — 1549, tri leta pred njegovo smrtjo je Luter umrl) bil je brat tiste Julije Farnese, ki jo je Aleksander VI. dal slikati kot madono; njej na ljubav ga je Aleksander izpustil iz angelske trdnjave, kjer je bil zaradi ponarejanja pape-

ških pisem zaprt. Imel je dosta otrok, najznaniši bil je glasoviti Pier - Luigi Farnese, ki je v svoji pohotnosti celo nekega mladega škofa zlorabil, kakor piše Benedikt Varchi. Ta presveti celibatar je, enak Aleksandru VI., svojo lastno hčer Kostanco oskrnil, predno jo je omožil sè Sforzo, in kasneje jo je dal otrovati, ker nij hotela nadaljevati krvnega oskrunjevanja sè svojim presvinjskim roditeljem. Najljubša priležnica bila mu je Julija Gonzaga. Jezuvistki red je on potrdil. Similis simili gaudet.

Njegov naslednik Julij III. (1550 — 1555) imel je več otrok, a najljubši bil mu je tako zvani „proštič“ (prevostino); njega in eno hčerko dal je odgojevati skupaj z neko opico. S hčerjo je kasneje imel zavezo, kakor pravi Dandolo, beneški poročnik, in Mendoza piše, da je hiša tega celibatarja, ko je še kardinal bil, bila vedno „piena di puttane e monti di garzoni“. Henrik Estienne trdi, da je Julij

III. mlade kardinale zlorabil „more sodomitico“. Njegova predraga bila je glasovita očitnica Beatrice Ferrarese.

Pij IV. poginil je l. 1565 v naročji neke ženske „in excessu libidinoso“ in Rimljani so rekli: „In odio visse, e si mori d' amore.“ Zapustil je dve hčeri in enega sina.

Tako se je živelo v Rimu, ko so pametni protestantje celibat odpravili! Sapi-
enti sat.

Škandali papeža Inocencija X. se svakinjo glasovito dono Olimpijo znani so tako, da jih le kratko omenimo. Olimpija imela je vso posvetno in cerkveno oblast v rokah: kardinalske klobuke in škofovske mitre prodajala je tako rekši na dražbi. Kardinali in škofje so imeli njeno podobščino v sobah, kakor imajo podložni podobe svojih vladárjev. Svoje sinove in hčere je poženila in pomožila v najboga-tejše in najimenitniše familije. Njen sin Don Camillo vrgel je od sebe kardinal-

stvo, postal posvetnjak in oženil se z najbogatejšo dedičinjo v Rimu. Ta nevesta je hotela ravno tako ukazovati, gospodariti in papeževati, kakor njena tašča. Bavec papež nazadnje od togote in žalosti umre.

Dosta naj bo teh papeških umazanostij. Navesti hočem le še tri, štiri karakteristične citate o razmerah papeškega življenja tiste dobe. Palingen Manzolli v svojem „Zodiacus vitae, Capricor. 818“ poje:

„Cuncti luxuriae atque gulae, furtisque dolisque
 Certatim incumbunt
 Pontifices nunc bella juvant, sunt caetera nugae;
 Nec praecepta Patrum, nec Christi dogmata curant.
 Jactant se dominos rerum et sibi cuncta licere.“

Baptista Mantuanus, general menihov karmelitov, v svojem spisu „de calamitate temporum“, lib. III. milo toži:

„ Pontificalia tecta
 Colluvies scelerum, . . . venalia nobis
 Templata, sacerdotes, altaria sacra, coronae,
 Ignis, thura, preces, coelum est venale, Deusque.“

Rimljani so se maščevali s tem, da so v papeže metali puščice, enake sledeči, ki tri nezmotljivce zadeva:

„Sixtum lenones, Julium tenere cinaedi,
Imperium vani scurra Leonis habet.“

Spomina vredna je tudi naslednja Petrarkova apostrofa do Rima:

„Scuola d' errori e tempio d' eresia,
O fucina d' inganni, o prigion d' ira,
Di vivi l' inferno!
Putta sfacciata, e dove hai posto speme?
Negli adulteri tuoi, nelle malnate
Ricchezze tante?
Nido di tradimenti, in cui si cova
Quanto mal oggi per il mondo si spande.
Di vin serva, di letti e di vivande,
In cui Lussuria fa l' ultima prova,
Or vivi si chi a Dio ne venga il lezzo!“

Spričevalo sv. Brigite, ki ga celo rimsko-pobožni Jaran ne more in ne sme zavreči, da si je res umazano, ponavljamo iz postne meditacije. V četrti kujigi (pogl. 33) njenih od dveh cerkvenih zborov potrjenih razodenj govori sam Jezus Krist od

nevzdržnosti celibatarjev tako-le: „*Canonici et presbyteri etiam . . . nunc manifeste laetantur ex eo, quod meretrices eorum, intumescente ventre, cernunt inter alias ambulare. Nec etiam pudet eos, si ab amicis eorum dicitur eis: ecce, domine, cito natus erit vobis filius vel filia.*“

Do sedaj smo navajali spričevala cerkvenih zborov, očetov, svetnikov in zgodovinopiscev, katerih noben katolik ne more tajiti; predno končamo to dolgo in neprijetno razpravljanje, bodi nam dovoljeno citirati dva, tri dokumente druge vrste.

V začetku 14. stoletja bila je demoralizacija celibatarskega duhovništva tako ogromno nesramna, da so se farji celo drznili zahtevati privilegije za svoje priležnice. Robert Anžuski, kralj napolitanski, ki je potreboval pomoči duhovništva za vzdržati se na prestolu, dovolil je duhovskim konkubinam, da niso spadale pod deželjsko, nego pod duhovsko sodnijo ter jih je imenoval cerkvene služabnice: „*con-*

cubina clerici servitrix ecclesiae". A one niso bile zadovoljne s tem privilegijem. Farji so bili takrat davkov prosti, in njih konkubine so zahtevale tudi za-se to oproščenje. A kralj Alfonz Aragonski, ki nij bil tako pobožen in farške podpore nij potreboval, jim tega nij hotel dovoliti, nego jih je zavezal k plačevanju davkov in je naročil škofom izvršitev tega ukaza, ki se še zdaj shranjuje v Napolji v arhivu grofovske zbornice. Pisan je leta 1446 in ima naslov: „Introitus pecuniarum residuorum focularium concubinarum presbyterorum et diaconorum.“ Glasi se tako-le: „Alphonsus etc. Reverendis in Christo patribus, episopis, consiliariis et fidelibus nostris dilectis gratiam et bonam voluntatem . . . Nos certiorati, quod mulieres, quae sunt concubinae e quorumcumque sacerdotum seu clericalium personarum, non solverunt nobis et nostrae curiae dictum ductatum pro annis tribus. Eapropter vestras

paternitates hortamur, quatenus omnes praedictas concubinas sacerdotum et clericorum sistentes in vestris diocesisibus, quoniam tutela clericali satagunt se tueri, ad solvendum dicta jura focularium . . . cogatis et compellatis per omnem coercionis modum.“

Klavdij d' Espence v svojem komentaru k prvemu poglavju Pavlovega lista do Tita pravi, da so škofje iste dobe duhovnom dopuščali živeti s priležnicami, samo da so njim (škofom) plačevali neki davek; dovpeli so celo do take nesramnosti, da so konkubinatovo takso terjali tudi od tistih redkih duhovnov, ki priležnic niso imeli. Rekli so, naj jih pa imajo, ako hočejo. „Turpissimum, quod et clericos cum concubinis, pellicibus et meretriculis cohabitare liberosque procreare sinunt, accepto ab eis, atque adeo alicubi a continentibus, certo quodam censu. Habeant, ajunt, si velint.“

In Kornelij Agrippa v knjigi „de

vanitate scientiarum“ pravi, da zabranivši duhovnom pošteni zakon, prisilili so jih k nevzdržnosti in rajši so hoteli, naj infamno živé s konkubinami, nego z zakonsko ženo, in to v nekaterih krajih zato, ker so škofje od priležnic dobivali večji dobiček. „Beremo“, nadaljuje, „da se je neki škof pri neki pojedini bahal, da ima v svoji škofiji enajst tisoč konkubinarskih duhovnov, ki mu plačujejo vsako leto enajst tisoč zlatih škudov.“ Na Francoskem, piše Henrik Estienne v svoji apologiji za Herodota, plačevali so farji vladi neki davek, da so bili vojaškega vkvartiranja prosti, da ne bi vojaki jim konkubin zlorabili.

Preiskavanja samostanov v 16. stoletju dala so najjasnejši dokaz o nerednostih menihov in nun, katere nerednosti so uprav nasledki prisilnega celibata. V avstrijskih dednih deželah ukazal je cesar Ferdinand I. preiskati samostane leta 1563 in rezultat je bil, da so v 122 samostanih s 436 menihi in 160 nunami zasledili

in našli 499 (štiri sto devetdeset in devet) vzdržanih priležnic 55 omoženih žensk in 443 meniških in nunskih otrok. — Angleški zgodovinar Burnet v svoji historiji reformacije, pisanej vsled ukaza samega parlamenta po avtentičnih dokumentih, piše, „da se je pri preiskovanji nahajalo stamostanov, v katerih so bile vse nune „v interesantnem stanu“ (izraz angleški). Vendar, nadaljuje, molčali bomo od tacih neredov, da ne napolnimo svoje zgodovine s pripovedovanjem tacih razuzdanostij. A nij moči, nerednostij tacih žensk, razbrzdanosti njih izpovednikov, popačenostij opatov in menihov, ki so se pogrezovali v vsakoršne nesramnosti z očitnimi blodnicami in z omoženimi ženami, moči nij, pravim, tacih rečij pozabljenosti prepuščati.“ Nadalje pravi, „da so komisarji poročali vse, kar so v 144 samostanih bili videli, a da so vmes take ostudnosti, kakoršnih se nijso mogle goditi niti v Sodom i in Gomori.“

K sklepu neprijetnega naštevanja in pripovedovanja tolikanj žalostnih faktov, vprašamo naše čitatelje: Ako bi ne bilo postave prisilnega celibata ali neoženjenstva, tedaj ako bi bili duhovni pošteno oženjeni, ako bi mogli in smeli biti zakonski možje ter skrbni, ljubeznjivi očetje, je li moči misliti, da bi se bile godile tako nesramne, katoliškemu duhovništvu nečastne, sramotne nerednosti in razudanosti? In ali ne bi se jih še dan denes mnogo mnogo manje godilo, nego se jih v istini godi? Ali so protestantovski, pošteno oženjeni dušni pastirji morebiti tudi takovi? Nikakor ne, in še rečem, nikedar nikoli nikjer ne!

Postava prisilnega celibata torej je tista nesrečna naredba, katera je porodila tolikanj strahovitih škandalov, tolikanj žalostnih nasledkov. Torej, ako se drevo sme in mora soditi po sadu, kakšno sodbo bode pošten, pameten, nepristransko misleč človek izrekel o postavi,

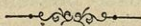
katera je rodila tolikanj malopridnega sadú?!

Dne 10. novembra l. 1561, tisti čas, ko je bil tridentinsk zbor odložen, zbral je papež Pij IV. konzistorij, da bi se odgovorilo nekim vprašanjem francoskih škofov. V tem konzistoriji vstal je kardinal Rudolf Pij Carpi ter mej drugimi rečmi govoril o celibatu, ki ga je celo pošteno-katoliško-misleči cesar Ferdinand I. odpraviti želel. Rekel je Carpi: „Ako bi se duhovnom dopustila ženitev, bi skrb za famulijo, ljubezen do žene in otrok iztrgala jih iz papeževe odvisnosti ter bi jih storila podložne svojim vladarjem, in ljubeznjivost do otrok bi jih vladam ustrezljive naredila, papežu v silno škodo. Prizadevali in poganjali bi se, svoje beneficije dedne storiti, in v kratkem času bi papeževa oblast obsézala samo mesto Rim. Pred uvedanjem celibata papež nij potézal nikakega dobička iz družih mest in dežel, a odkar je bila ustanovljena ova postava, postal je Rim

gospodar vsemožni ter podeljuje tolikanj mastnih beneficij, katero korist bi papež zopet izgubil, ako bi se dovolila duhovnom ženitev!“ Quod erat demonstrandum. (Glej Fra Paolo Sarpi: „Istoria del Concilio di Trento,“ libro V.)

To je vsaj odkritosrčna očitna izpoved! Tedaj sama dobičkarija, naga koristoljubnost, gola sebičnost, brezobzirna samopridnost, slepi pohlep lakomnega, požrešnega! Mari je papežu in Rimu za posebno krepost, večjo popolnost in svetost deviškega, angeljskega celibata! Ako bi mu bilo za te kimêre v resnici kaj mari, ne bi med papeži, kardinali et consortes tolikanj nesramnih, eklatantnih anticelibatarjev imeli. „Quod licet Jovi, non licet bovi“, to je njih politika. — Ako bi ženitev usmiljenja vrednih papeških volov — vojakov sem hotel reči — papežu in Vatikanu toliko koristi, toliko dobička dajala, kakor jih daje celibat: uže

davno bi bil nezmotljivec celibat anatema-
tiziral, tisočkrat proklel ter pod kaznijo
časnega in večnega prokletstva du-
hovnikom jarem svetega zakona nositi uka-
zal — vsaj sveti zakon je, celibat pa nij
sakrament.

ment

štev: 55

26./4. 1911

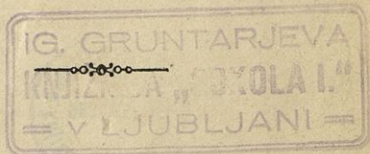
Z a g o v o r.

Ta knjiga nij pisana za to, da bi duhovenski stan zaničevali; bog obvaruj, mej duhovni je tudi dosti poštenih mož, katere spoštujemo mi in vsak človek.

Tudi nobeden „vere“ ne zaničuje, kakor nekateri, ki so zadeti, pravijo. Vera mora biti in nobeden je nobenemu ne jemlje in jemati ne more, in je jemal ne bo. Kdor nasprotno govori, laže, čenča, ali pa sebe skriva za ščit vere.

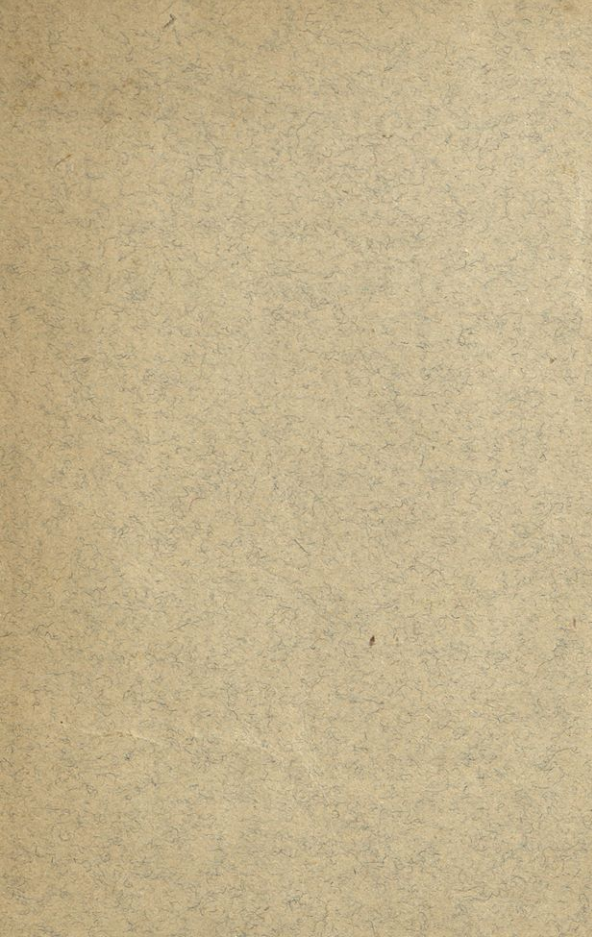
Nego ta spis mej svet damo, da bode za zrcalo in ogledalo onim duhovnikom, mežnarjem in klerikalcem, ki vse druge v pekel pogublajo, na vse ščujejo, sami sebe pa ne vidijo.

Resnica je vse, kar je tu povedano. Klerikalci ne morejo nobene reči ovreči. Sicer od jeze tulijo, ali, kar je res, to je res, taki so bili kakor se tukaj vidijo, in to baš tisti, ki najbolj na liberalce ščujejo. Če ne bodo umirili se, jim bomo še drugače posvetili.

IG. GRUNTA
K. A. 11
— V. LUBLOANI —

IG. C. ... JEVA
K... A... AL"
= V LJUBLJANI =

IG. C. ... ARJEVA
K... AL"
= V LJUBLJANI =

